

Melkefeber i endring?

Forfatter

Lisbeth Hektoen, Animalia

Sammendrag

Registrering av sjukdom og sjukdomsforebyggende tiltak er viktig for å holde oversikt i den enkelte besetning. Men det er også viktig å rapportere dette videre til Sauekontrollen. Ved hjelp av innrapporterte helsedata i Sauekontrollen kan vi få et bilde av hva som er de viktigste sjukdommene i norsk sauehold og hvordan de opptrer hos oss.

Publisert

2008

Referanse

Sau og Geit nr. 2/2008

Utskriftsdato

07.12.2023 www.fag.nsg.no

Melkefeber i endring?

Registrering av sjukdom og sjukdomsforebyggende tiltak er viktig for å holde oversikt i den enkelte besetning. Men det er også viktig å rapportere dette videre til Sauekontrollen. Ved hjelp av innrapporterte helse-data i Sauekontrollen kan vi få et bilde av hva som er de viktigste sjukdommene i norsk sauehold og hvordan de opptrer hos oss.

Helsedata kan blant annet gi oss opplysninger om hvilke dyr som har spesielt høy risiko for enkelte sjukdommer, og dermed gjøre det lettere å drive målrettet rådgivning og sette inn riktige tiltak. Dataene kan for eksempel brukes til å kartlegge bakenforliggende faktorer for sjukdom, slik som alder, rase, kjønn, lammetall, vekt, tidspunkt i forhold til lamming og lignende.

Gode helsedata vil også gi oss mulighet for å følge utviklingen i dyrehelsen etter hvert som driftsformer og produksjonsnivå endres. Det er også et viktig grunnlag for prioriteringer nærings- og produktionsnære selv foretar når det gjelder forskning på sjukdom hos sau.

For at helseopplysningene skal gi oss mest mulig korrekt kunnskap er det viktig at all sjukdom rapporteres. Det gjelder også sjukdom som ikke behandles av veterinær, sjukdom som ikke behandles med medikamenter, sjukdom hos dyr som dør uten forutgående behandling, sjukdom som oppstår i beiteperioden m.m. Det er også viktig at rapporteringene er så korrekte som mulig: riktig dyr, riktig sjukdomskode/-diagnose og riktig dato for når dyret var sjukt. Det høres selvfølgelig ut, men ser vi nærmere på de innrapporterte dataene ser vi at det forekommer en del ulogis-

ke hendelser. For eksempel at nyfødte lam er registrert med melkefeber eller jurbetennelse.

Melkefeber i Sauekontrollen i 2007

Melkefeber skyldes for lavt nivå av kalsium i blodet. Søyene blir sløve og får nedsatt matlyst. Etter hvert blir de liggende, og uten behandling blir koma og død resultatet. I 2007 ble det innrapportert 451 tilfeller av melkefeber med logiske data i perioden 6 uker før til 6 uker etter lamming. Ser vi nærmere på disse tilfellene ser vi at risikoen for melkefeber øker med

La det være et forsinket nyttårsforsett å rapportere inn alle helsehendelser til Sauekontrollen!

økende alder hos søya. Ei søye på seks år har ca seks ganger så høy risiko for å få melkefeber

som ei søye på tre år. Vi finner også at for de søyene som var registrert med melkefeber før lamming var andelen dødfødte 15,9 %. For alle søyene i Sauekontrollen var dette tallet 4,2 %.

Figuren viser når melkefebertilfellene oppsto i forhold til lammingsdato. Litt overraskende er det at så mye som en tredel av tilfellene oppstår i perioden fra 2 dager før til en uke etter lamming. Sauen er kjent for å hovedsakelig få melkefeber før lamming, og i en norsk undersøkelse tidlig på 80-tallet opptrådte bare ca 10 % av tilfellene i den angitte perioden. Hva denne forskjellen skyldes er vanskelig å si. En del av forklaringen kan være at en del søyer som er nedstemte etter lamming i praksis behandles mot melkefeber uten at de egentlig har for lavt kalsiumnivå, mens diagnosen ble etterprøvd ved hjelp av blodprøver i den omtalte undersøkelsen. Det kan også være at det i en del tilfeller er rapportert feil dato for når søya var sjuke. Det er viktig å rapportere riktig dato for sjukdomshendelsen og ikke bruke datoen når selve registreringen i

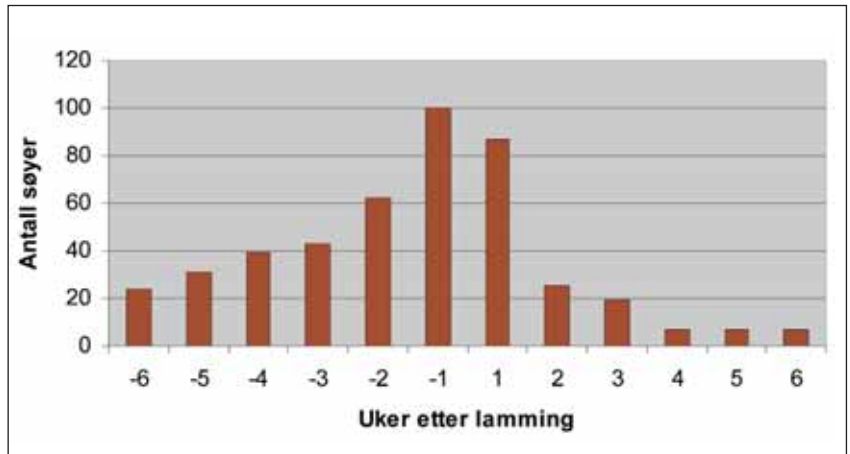
Både sjukdomstilfeller og forebyggende behandling som vaksiner og parasittbehandling skal registreres og innrapporteres til Sauekontrollen. Det gjelder også sjukdomstilfeller som ikke behandles av veterinær og tilfeller som ikke behandles med medikamenter. (Foto: Grethe Ringdal)

Visste du at:

Søyer som får melkefeber før lamming har omtrent fire ganger så stor risiko for å få dødfødte lam som søyer som ikke har hatt melkefeber.

Sauekontrollen gjøres. Mest interessant er det dersom tidspunktet for når melkefeber opptrer virkelig har forskjøvet seg på grunn av endringer i føring, produksjonsnivå eller andre driftsforhold. For å finne ut om det virkelig er slik, trengs nærmere undersøkelser og ikke minst gode og korrekte data fra medlemmene i Sauekontrollen.

Av Lisbeth Hektoen,
Helsestjenesten for sau

Figuren viser forekomsten av melkefeber i forhold til tidspunktet for lamming for 451 søyer registrert med melkefeber i Sauekontrollen i 2007. Omtrent 1/3 av tilfellene er rapportert å forekomme etter lamming. Melkefeber samme dag som lamming er inkludert i uke -1, altså den siste uka før lamming.

Minirundballepresse

og utstyr kjøper du fra

Miniballespesialisten

Tlf: 994 14 572

Faks: 38 37 67 10

Lac-Tec
automat for lam og kje

Lac-Tec drikkeautomat blander melkepulver og vann. En maskin med tre smokker. Ekstra brett med tre smokker kan kobles til.

Husdyr Systemer

Nærmeste forhandler finner du på www.husdyrsystemer.no eller ved å ringe oss på telefon 38 11 81 00.

NORGESFØR
BONDENS TRYGGE VALG

Kraftfôrblandinger til sau og geit

Drøv Sau Melkefôr har blitt enda bedre

Hos oss får du
Sprayfo melkeerstatning

www.norgesfor.no

Foto: Kjetil Lian